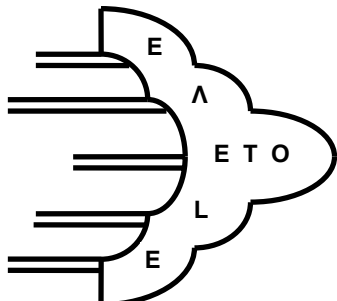

Κωδικός: 3650

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:
Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:
Τηλ.: 210 8662069, 210 6111020, 6974321009

Τηλεομ.: 210 8068299

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://sfr.ee.teiath.gr/eleto.htm>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.78 Μάιος-Ιούνιος 2006

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

Οι αρχαιρεσίες της ΕΛΕΤΟ

Έγιναν στις 8 Ιουνίου, ημέρα Πέμπτη, στην αίθουσα της Ένωσης Ελλήνων Χημικών

Στον ίδιο φιλόξενο χώρο όπου έγινε η Γενική Συνέλευση της ΕΛΕΤΟ, στην αίθουσα της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, Οδός Κάνιγγος 27, διεξήχθησαν και οι αρχαιρεσίες της ΕΛΕΤΟ, για την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου και νέας Ελεγκτικής Επιτροπής για την τριετία 2006-2009.

Στις αρχαιρεσίες έλαβε μέρος ικανοποιητικός αριθμός μελών, τα οποία είτε προσήλθαν και ψήφισαν ενώπιον της εφορευτικής επιτροπής την ημέρα των αρχαιρεσιών είτε ψήφισαν με αλληλογραφία, αξιοποιώντας το σχετικό άρθρο του καταστατικού που προβλέπει ψηφοφορία και δι αλληλογραφίας. Η εφορευτική επιτροπή, αποτελούμενη από τους:

Πρόεδρος: **Αλέξη Αλεξόπουλο,**

και μέλη: **Κώστα Ριζιώτη**

Γιάννη Χοχλιούρο

αν. μέλος: **Βασίλη Παπαδόπουλο**

τήρησε άψογα την προβλεπόμενη διαδικασία. Σύμφωνα με το καταστατικό, εξελέγησαν 7 τακτικά μέλη του ΔΣ και δύο αναπληρωματικά, καθώς και 3 τακτικά μέλη της Ελεγκτικής Επιτροπής και ένα επιλαχόν.

Η σύνθεση των νέων οργάνων της ΕΛΕΤΟ

Στις 13 Ιουνίου 2006, σύμφωνα με το καταστατικό, μερίμνη του πλειοψηφίσαντος συμβούλου **Κώστα Βαλεοντή,** συγκλήθηκε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ και συγκροτήθηκε σε σώμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος:

Κώστας Βαλεοντής,
Φυσικός-Ηλεκτρονικός, πρώην υποδιευθυντής ΟΤΕ, Υπεύθυνος της ελληνικής τηλεπικοινωνιακής τυποποίησης, Υπεύθυνος ομάδων ορολογίας (ΜΟΤΟ¹, ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1² κ.ά.), Μέλος της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21

Αντιπρόεδρος:

Θεόφιλος Βαμβάκος,
Μηχανολόγος-Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, Τηλεπικοινωνιακός Μηχανικός, πρώην υποδιευθυντής ΟΤΕ, Μέλος της ΜΟΤΟ

Γενικός

Γραμματέας:

Τζάνος Ορφανός,

Φυσικός-Ηλεκτρονικός, Υποδιευθυντής ΟΤΕ, Μέλος της ΜΟΤΟ

Αναπληρώτρια

Γενική

Γραμματέας:

Έλενα Μάντζαρη,

Γλωσσολόγος-Ερευνήτρια, Μ.Sc. στη Μηχανική Μετάφραση, Μέλος της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21

Ταμίας:

Άννα Λάμπρου-Γκόνου,

Χημικός, πρώην στέλεχος ΚΔΕΠ (ΔΕΗ) & Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων ΥΒΕΤ

Βοηθός Ταμιά:

Διονύσης Γιαννίμας,

Φιλολόγος, Μεταφραστής, στέλεχος Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, Μέλος της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21

Σύμβουλος:

Μαρία Καρδούλη,

Φιλολόγος, Καθηγήτρια Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, Διδάσκουσα Ορολογία και Τεχνική Μετάφραση, πρώην καθηγ. Ιόνιου Πανεπιστημίου

Αναπληρωμ.

Σύμβουλοι:

Πηνελόπη Παπαδοπούλου,

Χημικός Μηχανικός, Μεταφράστρια

Αγγελική Ασημακοπούλου,

Χημικός, πρώην Γενική Διευθύντρια του Γενικού Χημείου του Κράτους.

Η Ελεγκτική Επιτροπή που προήλθε από τις αρχαιρεσίες είναι η ακόλουθη:

Ελεγκτική Επιτροπή

Πρόεδρος:

Σπύρος Βουλόδημος,

Μηχανολόγος-Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, Τηλεπικοινωνιακός Μηχανικός, πρώην διευθυντής ΟΤΕ, Μέλος της ΜΟΤΟ

Μέλη:

Νίκος Κωνσταντακάκης,

Βιομηχανικός ψυχολόγος, ΟΤΕ, Μέλος της ΜΟΤΟ

Δημήτρης Παναγιωτάκος,

Μαθηματικός, αναλυτής Η/Υ, πρώην διευθυντής πληροφορικής ΟΑΕΔ, Μέλος της ομάδας ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1,

Επιλαχόν

μέλος:

Κατερίνα Χρηστάκη

Μεταφράστρια

¹ ΜΟΤΟ: Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας, Ομάδα Εργασίας της Τεχνικής Επιτροπής «Τηλεπικοινωνίες» (ΤΕ-Τ), Συλλογικό Μέλος της ΕΛΕΤΟ. Λειτουργεί με την ευθύνη και υποστήριξη του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ), στο πλαίσιο επίσημης συνεργασίας με τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ).

² ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1: Ομάδα Εργασίας 1 "Ορολογία Πληροφορικής" της Τεχνικής Επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ48 «Ηλεκτρονική Επεξεργασία Πληροφοριών», του ΕΛΟΤ. Συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ.

OROGRAMMA No 78, May -June 2006,
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Epidavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

Την ίδια μέρα συνήλθε και το νέο Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο (ΓΕΣΥ) το οποίο – σύμφωνα με το καταστατικό – περιλαμβάνει τα εκλεγμένα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τους εκπροσώπους των Συλλογικών Μελών της ΕΛΕΤΟ. Μετά τη διεξαγωγή εκλογής του προεδρείου του, το σημερινό ΓΕΣΥ έχει την ακόλουθη σύνθεση:

Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο (ΓΕΣΥ)

- Πρόεδρος:** **Κώστας Βαλεοντής** (μέλος του ΔΣ, εκπρόσωπος της ΜΟΤΟ και της ομάδας ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1)
- Αντιπρόεδρος:** **Μαρία Καρδούλη** (μέλος του ΔΣ, εκπρόσωπος της Ομάδας Ορολογίας του ΕΚΔΔ)
- Γραμματέας:** **Έλενα Μάντζαρη** (μέλος του ΔΣ, μέλος της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21)
- Σύμβουλοι:** **Άννα Λάμπρου-Γκόκου** (μέλος του ΔΣ)
Τζάνος Ορφανός (μέλος του ΔΣ, μέλος της ΜΟΤΟ)
Θεόφιλος Βαμβάκος (μέλος του ΔΣ, μέλος της ΜΟΤΟ)
Διονύσης Γιαννίμπας (μέλος του ΔΣ, μέλος της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21)
Κατερίνα Ζερίτη, Πτυχ. Γαλλικής Φιλολογίας, Μεταφράστρια, Μεταπτυχιακό Ορολογίας, Αναπληρώτρια εκπρόσωπος της ΜΟΤΟ
Δημήτρης Παναγιωτάκος, Μαθηματικός, αναλυτής Η/Υ, Αναπληρωτής εκπρόσωπος της ομάδας ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1
Άννα Νικολάκη, Πτυχ. Αγγλικής Φιλολογίας, Μεταφράστρια, ΟΤΕ, Μέλος της ΜΟΤΟ
- Αναπληρωμ. Σύμβουλοι:** **Πηνελόπη Παπαδοπούλου** (αναπληρωματικό μέλος του ΔΣ)
Αγγελική Ασημακοπούλου (αναπληρωματικό μέλος του ΔΣ)

Δύο «χαιρετισμοί» για την Ημερίδα της ΕΛΕΤΟ στις 23 Μαρτίου 2006

Στο αφιέρωμα στην ημερίδα της ΕΛΕΤΟ της 23^{ης} Μαρτίου 2006, που είχαμε στο προηγούμενο φύλλο του Ορογράμματος, εκ παραδρομής, δεν περιελήφθησαν οι «χαιρετισμοί» που μας έστειλαν δύο από τους ειδικούς προσκεκλημένους της ημερίδας: ο Υφυπουργός Πολιτισμού κ. **Γεώργιος Ορφανός** και ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κ. **Μανόλης Στρατάκης**. Τους ευχαριστούμε πολύ και καταχωρούμε σε τούτο το φύλλο τα τηλεομοιοτυπικά μηνύματά τους.

ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΥΤΥΠΗΜΑ
του Υφυπουργού κ. Γεωργίου Ορφανού

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Αθήνα, 22 Μαρτίου 2006

ΠΡΟΣ: Τον Πρόεδρο του Γενικού Επιστημονικού Συμβουλίου της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας, κ. Κώστα Βαλεοντή

Αγαπητέ Κύριε Πρόεδρε,

Σας ευχαριστώ θερμά για την ευγενική σας πρόσκληση να παραστώ στην ημερίδα που διοργανώνετε.

Θα ήταν μεγάλη χαρά για μένα να βρίσκομαι κοντά σας, δυστυχώς όμως, ανειλημμένες υποχρεώσεις δεν θα μου το επιτρέψουν.

Σας απευθύνω τους πιο θερμούς χαιρετισμούς και εύχομαι επιτυχία στην εκδήλωση.

Με εκτίμηση
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΟΡΦΑΝΟΣ
Υφυπουργός Πολιτισμού
Αρμόδιος για θέματα Αθλητισμού

ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΥΤΥΠΗΜΑ

του Βουλευτή του ΠΑΣΟΚ κ. Μανόλη Στρατάκη

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

23 Μαρτίου 2006

Μανόλης Σοφ. Στρατάκης
Βουλευτής Ηρακλείου – ΠΑΣΟΚ

ΠΡΟΣ: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας
Αντιπρόεδρο κ. Τζάνο Ορφανό

Αγαπητέ Κύριε Αντιπρόεδρε,

Ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση να παρευρεθώ στην ημερίδα που διοργανώνετε για την πρόταση εφαρμογής συστήματος ορολογικού εμπλουτισμού της γλώσσας μας.

Λυπάμαι, γιατί λόγω αναχώρησής μου για τον Καναδά, ως μέλος της αντιπροσωπείας της Βουλής για τις εκδηλώσεις εορτασμού της επετείου της 25^{ης} Μαρτίου, δεν θα μπορέσω να παρευρεθώ.

Θα ήθελα, όμως, να συγχαρώ το σωματείο σας για την πρωτοβουλία διοργάνωσης εκδήλωσης για το σημαντικό ζήτημα των ορολογικών αναγκών της ελληνικής γλώσσας, το οποίο ενδιαφέρει όχι μόνο την επιστήμη αλλά και την ελληνική Δημόσια Διοίκηση και την κοινωνία των πολιτών.

Εύχομαι καλή επιτυχία στην εκδήλωση και καλή συνέχεια στις προσπάθειές σας.

Με εκτίμηση
Μανόλης Σοφ. Στρατάκης
βουλευτής ΠΑΣΟΚ – Ηρακλείου
πρ. Υφυπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών

Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με Ορολογία (Διαρκής Πίνακας του «Ο»)

Σε κάθε φύλλο του «Ο» ο Πίνακας Συνεδρίων/Συμποσίων/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται περιλαμβάνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με Ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον, στον ευρωπαϊκό ή παγκόσμιο χώρο. Η πληροφόρησή του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται κυρίως από τη συχνή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το **Infoterm (Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία: <http://linux.infoterm.org/>)**, και από την ΕΑFT (Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας: www.eaft-aet.net), των οποίων είναι μέλος.

Κάθε φορά αφαιρούνται από τον Πίνακα οι εκδηλώσεις που έχουν ήδη διεξαχθεί και προστίθενται άλλες μελλοντικές που είναι στη φάση της διοργάνωσης. Η σειρά στον Πίνακα ακολουθεί την χρονολογική σειρά με την οποία πρόκειται να πραγματοποιηθούν οι εκδηλώσεις.

1. Διεθνές Θερινό Σχολείο Ορολογίας 2006, που θα λειτουργήσει δύο φορές:

– 26-30 Ιουνίου στο Kent State University/Ohio, USA (συνεργασία με ATA)

– 10-14 Ιουλίου στο University of Vienna, Austria (συνεργασία με TermNet)

Πληροφορίες: adrane@termnet.org

2. Euralex 2006 – 12^ο Διεθνές Συνέδριο Λεξικογραφίας 6-9 Σεπτεμβρίου 2006, Τορίνο, Ιταλία. Πληροφορίες: <http://www.euralex.org>

3. Εργομήγυρη EVENTO FOCA (Formal Ontologies for Communicating Agents) 31 Ιουλίου – 4 Αυγούστου 2006. Διοργάνωση από το Ευρωπαϊκό Θερινό Σχολείο Λογικής, Γλώσσας και Πληροφορίας (ESSLLI 2006), 31 Ιουλίου – 11 Αυγούστου 2006 στη Μάλαγα της Ισπανίας. Πληροφορίες: <http://esslli2006.lcc.uma.es/>

4. Συνέδριο TSTT 2006, το 3^ο Διεθνές Συνέδριο Ορολογίας, Τυποποίησης και Μεταφοράς Τεχνολογίας, μετά τις ετήσιες συνόδους της ISO/TC 37, από 25-26 August 2006 στο Πεκίνο. Πληροφορίες: <http://www.tstt2006.org/>

5. Διεθνές Συνέδριο «Ορολογία εθνικών γλωσσών και Παγκοσμιοποίηση», 11-13 Οκτωβρίου 2006, Ινστιτούτο της Λιθουανικής Γλώσσας, Βίλνα Λιθουανίας.

Πληροφορίες: asta@iki.lt

K.B.

Γλωσσικού «ξεπατικώματος» συνέχεια

Συνέχεια, και μάλλον όχι τέλος, των ξεπατικωμάτων (calques) ξενόγλωσσων εκφράσεων και της χωρίς τύψεις εκφοράς τους στον καθημερινό ελληνικό λόγο

Εσένα πόσο θα σου πάρει... Συχνότατα πολλοί συμπατριώτες μας λένε: "Μου ...πήρε 10 μέρες να φέρω σε πέρας αυτή την υπόθεση", ενώ παλιά λέγανε: "Χρειάστηκε (ή έκανα) 10 μέρες να φέρω ...". Σαν να μοιάζει με «ξεπατικωτική» μετάφραση του αγγλικού: "It took me 10 days to ..."

Πολλή σκέψη... Κάποιοι δημοσιογράφοι, και όχι μόνον, έχουν αρχίσει να λένε: "Οι αρμόδιοι είναι σκεπτικοί (σημείωση συντάκτη: που να τρέχει άραγε ο λογισμός τους;) με την εξάπλωση της γρίπης των πτηνών" μεταφράζοντας επι λέξει το αγγλικό *skeptical* που βεβαίως σημαίνει "προβληματισμένος" κλπ. αλλά επ' ουδενί "σκεπτικός"!

Μακράν, αλλά της ελληνικής... Εδώ και κάποιον καιρό ακούγεται το επίρρημα "μακράν" σε φράσεις όπως για παράδειγμα: "Ο αθλητής Χ ήρθε ...μακράν πρώτος" ή "Η επίδοση του Χ μαθητή είναι ...μακράν καλύτερη από την του Υ". Εδώ έχει βάλει πάλι το χεράκι της η αγγλική γλώσσα σε αγαστή συνεργασία με τους γραμματικά ασυνειδητούς μεταφορείς των εκφράσεων της επι λέξει στα ελληνικά. Προφανώς μεταφράστηκε εδώ το "...by far..." αντί να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται κομψές εκφράσεις όπως " ...με μεγάλη διαφορά..." ή ακόμη και το "...κατα πολύ πιά..."

Με όρους, τί όρους... Η κατα κόρον χρησιμοποίηση της έκφρασης: "...με όρους..." στις φράσεις " ...με όρους πολιτικής...", "...με όρους ποδοσφαίρου...", "...με όρους ... δεν ξέρω τι!..." Κάποια στιγμή φαίνεται σκέφτηκαν κάποιοι "ειδήμονες" ότι η έκφραση: "...in terms of..." έπρεπε και αυτή να βρει το ...δάσκαλο της μεταφερόμενη έτσι, ατόφια, στα ελληνικά. Και όμως η αγγλική αυτή έκφραση, ή μάλιστα οι έλληνες χρήστες μιας ισοδύναμης ελληνικής έκφρασης άξιζαν καλύτερης απόδοσης στα ελληνικά. Νομίζω ότι σε παλαιότερες εποχές εκφράσεις όπως: "in terms of business", "in terms of linguistics" αποδίδονταν στα ελληνικά κομψότερα, όπως: "...ως προς την επιχειρηματική δραστηριότητα...", "...ως προς τη γλωσσολογία...". Κάθε σχόλιο ευπρόσδεκτο.

Θ.Β.

Το «μισό» που για πολλούς αποτελεί «ολόκληρο» πρόβλημα

(Και το χειρότερο είναι ότι δεν το υποψιάζονται καν)

Το θέμα που θα μας απασχολήσει δεν είναι θέμα ορολογίας, αλλά συχνό φαινόμενο της καθημερινής επικοινωνίας που αφορά τη γραμματική ορθότητα των λεγόμενων ενός ατόμου με τελική συνέπεια την υποβάθμιση της ποιότητας του λόγου του. Το πρόβλημα, δυστυχώς, δεν παρατηρείται σε ανθρώπους «παλιότερων γενιών» που «δεν διδάχτηκαν»³ τη δημοτική, αλλά πολύ συχνά σε νέους ανθρώπους που έχουν επίσημα διδαχτεί τη γραμματική της δημοτικής. Αφορμή για το ότι αυτό το άρθρο γράφεται σήμερα είναι το γεγονός ότι, πριν λίγες μέρες, από τηλεοπτικό παράθυρο μεγάλου καναλιού, σε συνέντευξή του ένας υποψήφιος δήμαρχος, μέσα σε δύο παραγράφους έκανε το λάθος δύο φορές και μάλιστα «ευθέως» και «αντιστρόφως», που σημαίνει ουσιαστική άγνοια και όχι παραδρομή.

Ακούσαμε, λοιπόν, τον κ. υποψήφιο δήμαρχο να λέει τις φράσεις «τριάμισι μήνες» και «τρεισήμισι χρόνια» (προφανώς στην πρώτη περίπτωση εννοούσε *τρεισήμισι μήνες*, ενώ στη δεύτερη *τριάμισι χρόνια*).

Ας πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά. Μια κατηγορία **αριθμητικών** είναι τα **αριθμητικά επίθετα**, που διακρίνονται σε **απόλυτα αριθμητικά**, **τακτικά αριθμητικά** και **πολλαπλασιαστικά αριθμητικά**⁴. Εδώ μας ενδιαφέρουν τα πρώτα.

Τα απόλυτα αριθμητικά είναι:

ένας, μία/ μια, ένα (κλιτό – διαφορετικός τύπος για κάθε γένος)

δύο / δυο (άκλιτο – ίδιος τύπος και για τα τρία γένη)

³ Δηλαδή δεν συνειδητοποίησαν, μέσω του σχολείου, τους «κανόνες» της μητρικής τους γλώσσας – γιατί αυτός είναι ο ρόλος της διδασκαλίας της γραμματικής στο σχολείο...

⁴ Νεοελληνική Γραμματική, Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα, 1983

τρεις, τρία (κλιτό – ίδιος τύπος για το αρσενικό και το θηλυκό και διαφορετικός για το ουδέτερο)

τέσσερις, τέσσερα (κλιτό – ίδιος τύπος για το αρσενικό και το θηλυκό και διαφορετικός για το ουδέτερο)

πέντε, έξι, επτά/επτά, οχτώ/οκτώ, εννέα/εννιά, δέκα, έντεκα, δώδεκα (άκλιτα – ίδιος τύπος και για τα τρία γένη)

δεκατρείς, δεκατρία (κλιτό – ίδιος τύπος για το αρσενικό και το θηλυκό και διαφορετικός για το ουδέτερο)

δεκατέσσερις, δεκατέσσερα (κλιτό – ίδιος τύπος για το αρσενικό και το θηλυκό και διαφορετικός για το ουδέτερο)

...

είκοσι (άκλιτο – ίδιος τύπος και για τα τρία γένη)

είκοσι ένας, είκοσι μία, είκοσι ένα (κλιτό – διαφορετικός τύπος για κάθε γένος)

είκοσι τρεις, είκοσι τρία (κλιτό – ίδιος τύπος για το αρσενικό και το θηλυκό και διαφορετικός για το ουδέτερο)

είκοσι τέσσερις, είκοσι τέσσερα (κλιτό – ίδιος τύπος για το αρσενικό και το θηλυκό και διαφορετικός για το ουδέτερο)

...

Δεν εκφραζόμαστε όμως πάντοτε με ακέραιες μονάδες. Πολλές φορές θέλουμε να εκφράσουμε και τη **μισή ακέραια μονάδα** προστιθέμενη σε ένα οποιοδήποτε απόλυτο αριθμητικό. Αναλυτικά, λοιπόν, θέλουμε να πούμε π.χ.

ένας μήνας και μισός (μήνας), μια ώρα και μισή (ώρα), ένα κιλό και μισό (κιλό)

δυο μήνες και μισός, δυο ώρες και μισή, δυο κιλά και μισό

δεκατρείς μήνες και μισός, δεκατρείς ώρες και μισή, δεκατρία κιλά και μισό

τέσσερις μήνες και μισός, τέσσερις ώρες και μισή, τέσσερα κιλά και μισό

είκοσι πέντε μήνες και μισός, είκοσι πέντε ώρες και μισή, είκοσι πέντε κιλά και μισό.

Όμως, δεν χρησιμοποιούμε αυτές τις αναλυτικές εκφράσεις, αλλά εκφραζόμαστε με «και μισός», «και μισή», «και μισό» με ένα δεύτερο συνθετικό που προστίθεται στο ακέραιο απόλυτο αριθμητικό. Το συνθετικό αυτό είναι:

-**ήμισι** (αν το τελικό γράμμα του ακέραιου αριθμητικού είναι σύμφωνο) ή

-**μισι** (αν το τελικό γράμμα του ακέραιου αριθμητικού είναι φωνήεν)

και προέρχεται απευθείας⁵ από το αρχαιοελληνικό επίθετο **ήμισυς-ημίσεια-ήμισυ** (όπως εξάλλου από εκεί προέρχεται και το σημερινό επίθετο **μισός-μισή-μισό**).

Όταν πρόκειται για πρόσθεση σε μία ακέραια μονάδα (ένας, μια, ένα) τότε στο αρσενικό (ένας) και στο θηλυκό (μια) η κατάληξη **-ι** μετατρέπεται, αντίστοιχα, σε **-ης** και **-η** και αυτά είναι κλιτά, ενώ το τελικό **ς** του αρσενικού (ένας-ς) αποβάλλεται, δηλαδή:

ενάμισης, μιάμιση, ενάμισι

Λέμε λοιπόν:

Όταν προστίθεται μισό σε μία ακέραια μονάδα:

Ονομαστική: **ενάμισης μήνας, μιάμιση ώρα, ενάμισι κιλό**

Γενική: **ενάμιση μήνα, μιάμισης ώρας, ενάμισι κιλού**

Αιτιατική: **ενάμιση μήνα, μιάμιση ώρα, ενάμισι κιλό**

Όταν προστίθεται μισό σε περισσότερες από μία ακέραιες μονάδες:

Ονομαστική/

Αιτιατική: **δύμισι μήνες, δύμισι ώρες, δύμισι κιλά**

Γενική: **δύμισι μηνών, δύμισι ωρών, δύμισι κιλών**

⁵ Δράττομαι της ευκαιρίας να τονίσω ότι όταν στην καθημερινή «λαϊκή» γλώσσα μαρτυρούνται φαινόμενα μεταβίβασης αναλλοίωτων, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, είτε ολόκληρων βασικότατων λέξεων της καθημερινής ζωής μας όπως είναι π.χ. τα ρήματα *ζω, πεινώ, διψώ, τρώγω, πίνω* κ.ά. είτε συνθετικών σε λέξεις, όπως εν προκειμένω το *-ήμισι*, τα οποία δεν «έκατσε κανένας λόγιος» να τα *μεταφέρει*, να τα *υποδείξει* ή να τα *επιβάλει* στον απλό λαό, όσο και αν κάποιοι προσπαθούν είναι αδύνατο να πείσουν ότι η νέα ελληνική είναι μια «άλλη γλώσσα» σε σχέση με την αρχαία ελληνική. Η νέα ελληνική μπορεί να διαφέρει σε πολλά από την αρχαία ελληνική (όπως π.χ. στο τυπικό της γραμματικής και στη σύνταξη) αλλά δεν είναι παρά μια νέα φάση της ίδιας γλώσσας.

- Ονομαστική/
Αιτιατική: **δεκατριεσήμερις μήνες, δεκατριεσήμερις ώρες, δεκατριήμερις κιλιά**
- Γενική: **δεκατριεσήμερις μηνών, δεκατριεσήμερις ωρών, δεκατριήμερις κιλών**
- Ονομαστική/
Αιτιατική: **τεσσαριεσήμερις μήνες, τεσσαριεσήμερις ώρες, τριάμισι κιλιά**
- Γενική: **τεσσαριεσήμερις μηνών, τεσσαριεσήμερις ωρών, τεσσαριήμερις κιλών**
- Ονομαστική/
Αιτιατική: **εικοσιπεντέμισι μήνες, εικοσιπεντέμισι ώρες, εικοσιπεντέμισι κιλιά**
- Γενική: **εικοσιπεντέμισι μηνών, εικοσιπεντέμισι ωρών, εικοσιπεντέμισι κιλών**

Συνοπτικά:

Η εκφορά ή γραφή του «μισού» χρειάζεται προσοχή – γιατί μπορεί να δημιουργήσει πρόβλημα:

- όταν τα ακέραια αριθμητικά είναι **1, 21, 31, ...**, όπου εμφανίζονται **τρεις** τύποι για τα **τρία** γένη (με καταλήξεις - **άμισος, -άμιση, -άμισι**) από τους οποίους οι δύο πρώτοι μεταβάλλονται με την κλίση, και
- όταν τα ακέραια αριθμητικά είναι **3, 4 ή 13, 14 ή 23, 24 ...** όπου εμφανίζονται **δύο** τύποι για τα **τρία** γένη (με καταλήξεις **-ήμισι, -ήμισι, -άμισι**) οι οποίοι δεν μεταβάλλονται με την κλίση.

Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η κατάληξη είναι **-μισι** και είναι ίδια για όλα τα γένη και για όλες τις πτώσεις.

Άλλα παραδείγματα για εξάσκηση:

Καλύψτε τη δεξιά στήλη του πίνακα και διαβάστε τις φράσεις της αριστερής στήλης τοποθετώντας στη θέση κάθε αριθμού την αντίστοιχη λέξη που εκφράζει και **μισό**.

Πίνακας

Οι εργασίες κράτησαν 13½ χρόνια.	Οι εργασίες κράτησαν δεκατριήμερις χρόνια.
13½ χρόνων ⁶ κόπτοι πήγαν χαμένοι.	Δεκατριεσήμερις χρόνων κόπτοι πήγαν χαμένοι.
Το αγόρι είναι 13½ χρονών, ενώ το κορίτσι 3½ μηνών	Το αγόρι είναι δεκατριήμερις χρονών, ενώ το κορίτσι τριεσήμερις μηνών
Πλήρωσα γι' αυτό στο Λονδίνο 21½ λίρες και το βρήκα εδώ με 14½ ευρώ.	Πλήρωσα γι' αυτό στο Λονδίνο εικοσιμιάμιση λίρες και το βρήκα εδώ με δεκατεσσαεράμισι ευρώ.
Ένας γάιδαρος χρειάζεται 1½ γάιδαρο (παροιμία για την αντιμετώπιση της ...γαϊδουρινής συμπεριφοράς).	Ένας γάιδαρος χρειάζεται ενάμιση γάιδαρο
25½ ώρες	Εικοσιπεντέμισι ώρες
Με 1½ δραχμή αγοράζεις 1½ καραμέλα, με 33½ δραχμές πόσες καραμέλες αγοράζεις;	Με μιάμιση δραχμή αγοράζεις μιάμιση καραμέλα, με τριαντατριεσήμερις δραχμές πόσες καραμέλες αγοράζεις;
22½ και 21 κάνουν 43½ .	Εικοσιδυόμισι και εικοσιένα κάνουν σαραντατριμισι .
Η ώρα είναι 4.30 .	Η ώρα είναι τεσσαριεσήμερις .
Η ώρα είναι 1.30 .	Η ώρα είναι μιάμιση .
Πριν 1½ χρόνο	Πριν ενάμιση χρόνο
Πριν 21½ χρόνια	Πριν εικοσιενάμισι χρόνια
Δουλειά 1½ ώρας, 1½ μήνα ή 1½ έτους;	Δουλειά μιάμισης ώρας, ενάμιση μήνα ή ενάμισι έτους;
4.500 ευρώ	Τεσσαριεσήμερις χιλιάδες ευρώ
3.500.000 ευρώ	Τριάμισι εκατομμύρια ευρώ

K.B.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ⁷ έλα κι εσύ

Αξιολογώ συγκριτικά = κρίνω τα αρείω (= τα καλύτερα) = αρεικρινώ

Με αφορμή ερώτημα της κας Μαρίας Παρταλίδου, γεωπόνου αγροτικής οικονομίας, υπ. διδάκτ. ΑΠΘ, σχετικά με την απόδοση στα ελληνικά των όρων **benchmark / benchmarking**, το ΓΕΣΥ ενημερώθηκε για την αντιμετώπιση των όρων αυτών από τη ΜΟΤΟ.

Για ενημέρωση των αναγνωστών, ένας γενικός ορισμός:

συγκριτική αξιολόγηση (benchmarking): διεργασία αναζήτησης και μελέτης των **καλύτερων** πρακτικών οι οποίες παράγουν **ανώτερες** επιδόσεις

πρότυπα συγκριτικής αξιολόγησης (benchmarks) μπορούν να καθιερώνονται:

- μέσα στον ίδιο οργανισμό (**εσωτερική συγκριτική αξιολόγηση – internal benchmarking**),
- έξω από τον οργανισμό με άλλο οργανισμό που παράγει/παρέχει το ίδιο προϊόν/υπηρεσία (**εξωτερική συγκριτική αξιολόγηση – external benchmarking**), ή
- αναφορικά με παρόμοια λειτουργία ή διεργασία σε άλλον τομέα (**λειτουργική συγκριτική αξιολόγηση – functional benchmarking**).
www.qaproject.org/methods/resglossary.html

Η ΜΟΤΟ έχει καταρχήν υιοθετήσει και χρησιμοποιεί τις αποδόσεις:

- benchmark** {ρήμα} – **αξιολογώ συγκριτικά**
  - benchmark** {ουσιαστικό} – **πρότυπο συγκριτικής αξιολόγησης**
  - benchmark (test)** – **δοκιμή συγκριτικής αξιολόγησης, συγκριτική αξιολόγηση**
  - benchmarking** {γερούνδιο} – **συγκριτική αξιολόγηση**.
- έχει όμως και τολμηρότερη εναλλακτική (νεολογική) πρόταση. Δέχεται δηλαδή συνώνυμα τα:
- benchmark** {ρήμα} – **αρεικρινώ** (= (συγ)κρίνω και βρίσκω τα **αρείονα** - τα καλύτερα)
  - benchmark** {ουσιαστικό} – **πρότυπο αρεικρίνησης, πρότυπο αρεικρισίας**
  - benchmark (test)** – **δοκιμή αρεικρίνησης**
  - benchmarking** {γερούνδιο} – **αρεικρίνηση**

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντίς, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
Σύνταξη: Κ. Βαλεοντίς, Θ. Βαμβάκος, Κ. Ζερίτης, Μ. Καρδούλη, Α. Λάμπρου-Γκόκου, Ε. Μάντζαρη, Α. Νικολάκη, Ζ. Ξενάκη-Βαρλά, Δ. Παναγιωτάκος.

Τηλέφωνα: πρωί: 210-8619521, 210 6118986
βράδυ: 210-8619521, 6974321009
Τηλεμοιότυπο: 210-8068299
Ηλ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr
Ιστότοπος: http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma0.htm

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριας τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας είναι στη διάθεση της Σύνταξης. Η Σύνταξη του "Ο" συνήθως δεν παρεμβαίνει, ούτε σχολιάζει.

Επιτρέπεται ελεύθερα η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή ολόκληρου ή μέρους του «Ο» με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

⁶ Σύμφωνα με τη γραμματική, το ουσιαστικό «χρόνος» είναι **διπλόκλιτο** στον πληθυντικό αριθμό και έχει δύο τύπους: τον αρσενικό τύπο «χρόνοι» (γεν. χρόνων) και τον ουδέτερο τύπο «χρόνια» (γεν. χρόνων) – Βλέπε και λεξικό Δ. Δημητράκου στο λήμμα «χρόνια».

⁷ **ΓΕΣΥ**: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ